

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

היבטים בעבודת ועדות השחרורים

מוגש לוועדת הפנים והגנת הסביבה

ט"ז אדר תשע"ז

14 מרס 2017

כתיבה: צח בן-יהודה

אישור: אורלי אלמגור לוטן, ראש צוות

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

מסמך זה נכתב לקראת דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בנושא "פעילותה של ועדת השחרורים ויישום דו"ח דורנר לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים". בפתח המסמך ייסקרו בקצרה עיקרי ההוראות הנוגעות לשחרור מוקדם של אסירים; בהמשך יוצגו מסקנות מרכזיות מדוחות ביקורת שונים בנוגע לפעילותה של ועדת השחרורים; בסופו של המסמך יוצגו נתונים עדכניים על פעילות ועדות השחרורים ועל מספר האסירים המשוחררים בשחרור מוקדם.

תמצית

חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, מסדיר את פעולת ועדת השחרורים ואת שחרורם של אסירים בטרם סיימו לרצות את מלוא המאסר שנגזר עליהם. הוועדה היא גוף סטטוטורי בלתי תלוי, והחלטה אם לשחרר אסיר בשחרור מוקדם נתונה לשיקול דעתה, על בסיס השיקולים והנתונים שיש לשקול, כפי שהם מפורטים בחוק עצמו.

בסקירה להלן יוצגו עיקרי החוק, דוחות שהוכנו בשנים האחרונות על פעילות ועדות השחרורים וליקויים שונים שעלו בהם, ולבסוף יוצגו נתונים על פעילות הוועדות ומספר האסירים ששוחררו על ידה. מהסקירה עולות נקודות האלה:

- **דו"ח בדיקה משנת 2010 (דו"ח פלמור)** בנוגע לדרכי פעילותה של ועדות השחרורים מצא שאחת הבעיות בעבודת ועדות השחרורים היא שבהיעדר גורם המרכז את עבודתן, בתיקים רבים המגיעים לדיון חסרים חומרים הנדרשים לצורך קבלת החלטה ועל כן הדיון נדחה. **לפיכך דו"ח הבדיקה המליץ, בין היתר, להקים מזכירות ארצית עם מזכירי מחוזות שיהיו ממונים על הכנת דיוני הוועדה ולוודא שכל החומרים בתיק יהיו בו לפני הדיון.**
- **דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח דורנר) משנת 2015**, בחן את מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים בעיניים מחקריות ותקציביות לרבות סוגיית השחרור המוקדם. הוועדה סברה ששחרור מוקדם של אסירים שלא מהווים סיכון לחברה הוא כלי מרכזי בצמצום שיעור המאסר בישראל ולכן המליצה על שיפור אופן הניהול של הוועדות. זאת במטרה למנוע סחבת ופגיעה לא מידתית באסירים הראויים לשחרור, ושימת דגש על אינטרס השיקום שעמד בבסיס חוק שחרור על-תנאי ממאסר. הוועדה המליצה ליישם את עקרונות ההצעות מדו"ח פלמור, ובראשן להקים גוף שיהיה אחראי מבחינה מנהלית על עבודת ועדות השחרורים ויתאם בין הגופים השונים.
- **דו"ח מבקר המדינה לשנת 2014** העיר המבקר למשרד המשפטים ולהנהלת בתי המשפט שעליהם לפעול בהקדם ליישום התכנית לשיפור המערכת המינהלית של ועדות השחרורים, כדי להגיע למצב שבו הדיונים בעניין שחרור על-תנאי של אסירים יתקיימו במועד שהם זכאים לכך על-פי הדין.
- **גם בדוחותיה השנתיים של הסנגוריה הציבורית**, הוזכרו קשיים וליקויים בעבודת ועדות השחרורים. כך למשל, העובדה שדיונים רבים נדחו, והתקיימו לאחר שהאסיר נמצא במאסר יותר משני שלישים מן העונש שהוטל עליו. כמו כן נטען, שמועד העברת החומרים לתיקו של אסיר לא היו במועד שאפשר לסגור ללמוד אותם לפני הדיון.
- **מהסקירה עולה כי חלק מהליקויים שעלו בדוחות השונים תוקנו או נמצאים בהליך תיקון.** כך למשל, **מהנהלת בתי המשפט נמסר כי תהליך העברת האחריות לידיהם על הניהול בפועל של ועדות השחרורים הסתיים בחודש מרס 2016.** עוד נמסר כי הוקמה ועדת היגוי בין-משרדית הכותבת בימים אלו נוהל עבודה ארצי שיעגן את התנהלות מנהלת ועדות השחרורים, כאשר חלקים ממנו כבר

מיושמים בפועל. בנוסף דווח מהנהלת בתי המשפט כי התווספו ימי דיונים בוועדות, הורחב מערך השופטים המכהנים כיושבי ראש הוועדות, והוגבל מספר התיקים שנידונים בכל יום דיונים. כמו כן, מיושמת תפיסת "מזכירות אקטיבית" לפיה המזכירות בודקת כל תיק ומעדכנים את כל הגורמים המעורבים לגבי מחסור בחומרים מראש ובמטרה לוודא שבמועד הדיון התיק יהיה מלא.

- מהנתונים שנמסרו מהנהלת בתי המשפט עולה כי בין השנים 2014–2016 הייתה עלייה במספר ימי הדיונים של ועדות השחרורים, והייתה ירידה במספר הדיונים שהתקיימו, כמו כן הייתה ירידה בשיעור הדיונים שהוחלט בהם לדחות את הדיון לדיון נוסף.
- כמו כן, מנתוני הנהלת בתי המשפט עולה כי בין השנים 2014–2016 הייתה עלייה במספרם של האסירים (הפליליים והביטחוניים גם יחד) שהוחלט לשחררם על-תנאי ממאסר. שיעורם של אסירים אלו, מתוך כלל האסירים שוועדות השחרורים קיבלו החלטה בעניינם, עלה מכ-30% בשנת 2014 לכ-41% בשנת 2016.
- מנתוני שירות בתי הסוהר עולה כי בין השנים 2014–2016 הייתה עלייה קטנה במספר האסירים הפליליים ששוחררו על-תנאי, עם זאת, שיעורם של האסירים הפליליים ששוחררו על-תנאי מתוך כלל האסירים הפליליים ששוחררו ירד מ-15.1% ל-13%. באותן השנים חלה ירידה במספרם של האסירים הביטחוניים ששוחררו על-תנאי וכן בשיעורם בכלל האסירים ששוחררו.
- מרכז המחקר והמידע לא קיבל נתונים על אסירים שהובאו לדיון בוועדות לאחר שכבר ריצו יותר משני שלישים ממאסרם, או כאלה ששוחררו לאחר שריצו יותר משני שלישים ממאסרם. כמו כן, אין לגופים המעורבים נתונים על העילות שלא לשחרר אסיר בשחרור מוקדם.

1. מקור הסמכות לעבודת ועדות השחרורים

חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (להלן: חוק שחרור על-תנאי ממאסר או החוק), מסדיר את פעולת ועדת השחרורים, ואת שחרורם של אסירים בטרם סיימו לרצות את מלוא המאסר שנגזר עליהם. הוועדה היא גוף סטטוטורי, מעין-שיפוטי ובלתי תלוי, שאינו כפוף לרשות שלטונית כלשהי.¹ יודגש, כי שחרור מוקדם של אסיר אינו זכות מוקנית, אלא נתון לשיקול דעתה של הוועדה.² להלן עיקרי הוראות החוק:³

- **הרכב הוועדה** - ועדת השחרורים מורכבת מארבעה חברים הממונים על-ידי שרת המשפטים: יושב ראש הוועדה הוא שופט, לצדו מכהנים שני חברי ועדה שממנה שרת המשפטים (בעלי ניסיון של חמש שנים לפחות בתחומים המפורטים בחוק) וכן קצין שירות בתי הסוהר בדרגת רב-כלאי לפחות, שאינו בעל זכות הצבעה. בבקשות לקציבת עונשם של אסירי עולם (או אסירים שדינם נגזר ל-25 שנה או יותר) זנה ועדת שחרורים מיוחדת. בראש ועדת השחרורים המיוחדת יושב שופט בית משפט מחוזי;

¹ דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח ועדת דורנר), נובמבר 2015, עמ' 40.

² סעיף 3 לחוק קובע "אסיר, למעט אסיר עולם, הנושא עונש מאסר לתקופה העולה על שישה חודשים, שנשא לפחות שני שלישים מתוקפת המאסר שעליו לשאת, רשאית ועדת שחרורים, לבקשתו, לשחררו על-תנאי מנשיאת יתרת תקופת המאסר." ראו גם: נתנאל דגן, שקילת הסדרי טיעון והיקף השפעתם הראוי בוועדת השחרורים, חוקים ו', 2014, 111-147, בעמ' 115.

³ להרחבה ראו: דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח ועדת דורנר), נובמבר 2015, עמ' 44-41.

ולצדו מכהנים שופט בית משפט שלום; הממונה על מחלקת חנינות במשרד המשפטים או עורך-דין אחר מהמחלקה שהוסמך על ידו; ואדם בעל עשר שנות ניסיון בתחומים המפורטים בחוק.

● **סמכות הוועדה** - סעיף 3 לחוק קובע שהוועדה רשאית לשחרר על-תנאי **אסיר שדינו נגזר לתקופה העולה על שישה חודשים בתנאי שריצה לפחות שני שלישים מתקופת מאסרו, וזאת אם הוועדה שוכנעה שהאסיר ראוי לשחרור וכי שחרורו לא יסכן את שלום הציבור**. הסמכות לשחרור על-תנאי של אסירים שמרצים עונשי מאסר של שלושה עד שישה חודשים מסורה לנציבת שירות בתי הסוהר, בתנאי שהאסיר ריצה לפחות שני שלישים מתקופת מאסרו, ואם הנציבה שוכנעה שהאסיר ראוי לשחרור וכי שחרורו לא יסכן את שלום הציבור.

● **הדיון בוועדה** - סעיף 16 לחוק קובע את סדרי הדיון בבקשה של אסיר לשחרור על-תנאי. לפי החוק, **הדיון בוועדה יתקיים ככלל בנוכחות האסיר ובא כוחו (אם האסיר מיוצג) ובנוכחות נציג היועץ המשפטי לממשלה**. אם נציג היועץ המשפטי לממשלה הסכים לשחרור על-תנאי, ניתן לקיים את הדיון גם בהיעדר האסיר. הוועדה רשאית למנות לאסיר לצורך הדיון בפניה סניגור ציבורי על-פי חוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995. הוועדה מנהלת פרוטוקול, שלאסיר ולבא כוחו יש זכות לעיין בו ולקבל עותק ממנו, אלא אם נקבע כי הפרוטוקול או חלקים ממנו חסויים.

● **שיקולי הוועדה** - סעיף 9 לחוק קובע את השיקולים שעל הוועדה לשקול בבואה להחליט אם אסיר ראוי לשחרור על-תנאי: **הסיכון הצפוי משחרורו של האסיר לשלום הציבור ולמשפחתו, לנפגע העבירה ולביטחון המדינה; סיכויי שיקומו של האסיר; והתנהגותו בכלל**. לצורך כך, סעיף 9 לחוק מפרט נתונים שונים שעל הוועדה לקחת בחשבון, ובהם אלה: מאפייני העבירה שביצע האסיר ונסיבות ביצועה; היקף ותוצאות העבירה והעונש שגזר בית-המשפט; כתבי אישום שתלויים נגד האסיר; הרשעות קודמות; דיונים קודמים בעניין האסיר בוועדה; התנהגותו בתקופת המאסר; חוות דעת של שירות בתי הסוהר, הרשות לשיקום האסיר, שירות המבחן, משטרת ישראל או גורמי ביטחון; וכן נתוני האישיים של האסיר.⁴

● **תנאי השחרור** - סעיף 13 לחוק קובע את התנאים שיחולו על אסיר עם שחרורו: **האסיר לא יבצע עבירה נוספת במשך תקופת התנאי, כלומר מיום שחרורו בפועל ועד למועד שחרורו המיועד לפי גזר הדין**; על האסיר להודיע על מקום מגוריו בתקופת התנאי ולהתייצב בתחנת המשטרה שתיקבע לו, וכן להודיע על כל שינוי במקום מגוריו; על האסיר חל איסור יציאה מהארץ. מעבר לתנאים האלה, רשאית ועדת השחרורים לקבוע תנאים נוספים, בכלל זאת מתן ערובה או השתתפות בתוכנית שיקום שהוכנה על ידי שירות המבחן או הרשות לשיקום האסיר.

1.1. ועדות השחרורים – דו"ח בדיקה (דו"ח פלמור)⁵

בשנת 2010 מינה שר המשפטים דאז צוות בראשותה של מנהלת מחלקת החנינות במשרד המשפטים, בשיתוף נציגים מהנהלת בתי המשפט, שירות בתי הסוהר, הסניגוריה הציבורית ופרקליטות המדינה, לבדיקה של דרכי פעולתן של הוועדות ולמציאת פתרונות ייעול הניתנים ליישום באופן מיידי. בדו"ח

⁴ יצוין, כי סעיף 10 לחוק קובע שלוועדת השחרורים יש סמכות לכלול בשיקוליה גם את מידת הפגיעה באמון הציבור במערכת המשפט, אכיפת החוק ובהרתעת הרבים במקרים שנוצר יחס בלתי סביר בין חומרת העבירה, נסיבותיה והעונש שנגזר על האסיר לבין תקופת המאסר שיישא האסיר בפועל אם ישוחרר. במקרה של אסיר עולם, ועדת השחרורים המיוחדת גם תשקול אם חל באסיר שינוי בולט וממשי מבחינת הבנת חומרת מעשיו ומבחינת מוכנותו להשתלב בחברה ולתרום לה.

⁵ משרד המשפטים, ועדות השחרורים – דו"ח בדיקה, (דו"ח פלמור), יולי 2010.

הבחינה שבוצע נקבע, כי העיכוב שנוצר בגין העומס על ועדות השחרורים מאריך את תקופת המאסר באופן שמעוות את כוונתו המקורית של בית המשפט ואינו משרת אף מטרה ממטרות הענישה. עוד צוין, כי המדינה נושאת בעלויות מיותרות של כליאת היתר.

בין היתר, הדו"ח הצביע על בעיות אלו בהקשר לעבודות ועדות השחרורים:

- אין די דיונים של הוועדות בשל מחסור בשופטים בדימוס שיכחנו כיושבי ראש הוועדות;
- בדיונים שהתקיימו, תיקים רבים היו חסרים חומרים שהיו דרושים לוועדה בכדי לקבל החלטה;
- קרוב למחצית מהדיונים בבקשות לשחרור על-תנאי הסתיימו בהחלטה לדחות את הדיון למועד אחר;
- אין אף גורם הממונה על הכנת תיקו של אסיר לדיון בוועדה. כפועל יוצא, אין אף גורם שנושא באחריות לדחיית דיונים בהיעדר חומרים בתיק במועד הדיון.

הדו"ח כלל מספר המלצות, המרכזית שבהן הייתה שיש מקום להקים מזכירות ארצית עם מזכירי מחוזות הממונים על הכנת דיוני הוועדה, בכלל זאת קבלת חוות דעת מכל הגורמים הקשורים לתיקו של האסיר וקביעת סדר יום דיוני הוועדה בתיאום עם כל הגורמים המעורבים (שירות בתי הסוהר, מערך בריאות הנפש, הרשות לשיקום האסיר, הפרקליטות, והסנגוריה הציבורית).⁶

1.2. דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח דורנר)⁷

דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (להלן: דו"ח דורנר) שפורסם בנובמבר 2015, הוא תוצר של עבודת ועדה ציבורית שהוקמה בסוף שנת 2011 לבקשת ממשלת ישראל, במטרה לבחון את מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים בעיניים מחקריות ותקציביות. בשני חלקיו הראשונים של הדו"ח מתוארות מגמות הענישה בישראל ומסגרות הענישה הקיימות. חלקו השלישי של הדו"ח מוקדש לדיון במטרות הכליאה והשפעותיה, וחלקו הרביעי והאחרון של הדו"ח מציג המלצות קונקרטיים של הוועדה בנוגע למדיניות הענישה והטיפול בעבריינים.

חלק מדו"ח דורנר עסק בהרחבה בכשלים הקיימים במערך ועדות השחרורים ובעבודת הרשות לשיקום האסיר. הדו"ח הצביע על כך שבמהלך השנים פחת באופן ניכר אחוז האסירים הזוכים לשחרור מוקדם, וזאת על אף נתוני הרשות לשיקום האסיר המצביעים על יעילותו של השחרור המוקדם ותוכניות השיקום במניעת עבריינות חוזרת. לפי הנתונים שהוצגו בדו"ח, בעוד שבתחילת שנות התשעים שוחררו בשחרור מוקדם 63.4% מהאסירים שהדיון בעניינם בוועדות השחרורים הסתיים, הרי שבתחילת העשור הנוכחי (2010–2012) שיעור ההחלטות על שחרור מוקדם עמד על 33% מתוך ההחלטות המהותיות בבקשות לשחרור מוקדם.⁸ הוועדה סברה ששחרור מוקדם של אסירים שלא מהווים סיכון לחברה הוא כלי מרכזי בצמצום שיעור המאסר בישראל ולכן המליצה על שיפור אופן הניהול של הוועדות. זאת במטרה למנוע סחבת ופגיעה לא מידתית באסירים הראויים לשחרור, ושימת דגש על אינטרס השיקום שעמד בבסיס חוק שחרור על-תנאי ממאסר. הוועדה המליצה ליישם את עקרונות ההצעות מדו"ח פלמור, תוך השינויים

⁶ משרד המשפטים, [ועדות השחרורים – דו"ח בדיקה](#), (דו"ח פלמור), יולי 2010, עמ' 11-12.

⁷ [דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים](#) (דו"ח ועדת דורנר), נובמבר 2015.

⁸ הכוונה בביטוי "החלטות מהותיות" הוא להחלטות של ועדת השחרורים אם לשחרר או לא לשחרר אסיר, ולא להחלטות שיש לקיים דיון נוסף.

המחויבים ובתיאום בין משרדי הממשלה הרלוונטיים, ובראשן להקים גוף שיהיה אחראי מבחינה מנהלית על עבודת ועדות השחרורים ויתאם בין הגופים השונים.⁹

1.3. דו"ח מבקר המדינה

הדו"ח השנתי של מבקר המדינה לשנת 2014 כלל פרק על שירות בתי הסוהר והיבטים בשיקום אסירים.¹⁰ לעניין זה ציין המבקר בדו"ח, כי העומס הרב המוטל על ועדות השחרורים מביא לדחיית דיונים בעניינם של אסירים רבים, ועקב זאת הם אינם משתחררים על-תנאי במועד המוקדם ביותר האפשרי שנקבע בחוק. המבקר העיר למשרד המשפטים ולהנהלת בתי המשפט שעליהם לפעול בהקדם ליישום התכנית לשיפור המערכת המינהלית של ועדות השחרורים, כדי להגיע למצב שבו הדיונים בעניין שחרורם על-תנאי של אסירים יתקיימו במועד שהם זכאים לכך על פי הדין.¹¹

דו"ח המבקר התייחס גם לעבודת הרשות לשיקום האסיר (להלן רש"א). כאמור, חוק שחרור על-תנאי ממאסר מתייחס גם להבאת חוות דעת של הרשות לשיקום האסיר בפני ועדות השחרורים. חוות דעת כאמור יכולות לכלול התייחסות לתכנית לשיקום האסיר, אפשרויות השתלבותו בעבודה סדירה או בתכנית טיפולית וכן מידת הפיקוח של הרשות לשיקום האסיר על התכנית. ועדת שחרורים רשאית להתנות את שחרורו על-תנאי של אסיר בכך שישתתף במהלך תקופת התנאי בתכנית השיקום שהוכנה בידי רש"א. מבקר המדינה מצא שבשנת 2012 יועצי רש"א לא נפגשו עם כל האסירים שעתידיים היו להשתחרר וניכר מחסור ברכזי שיקום בקהילה וביועצי תעסוקה. נוסף על כך צומצמו מספר המקומות בהוסטלים לטיפול באסירים ובלט המחסור בפעילותה של רש"א בכל הנוגע לטיפול באסירים ערבים.¹² יצוין, שגם בדו"ח דורנר דיווחה הוועדה כי נחשפה למשבר תקציבי חמור של הרשות לשיקום האסיר ולכך שהיא לא מצליחה לעמוד במשימות שהמחוקק הטיל עליה.¹³ מרש"א נמסר למרכז המחקר והמידע של הכנסת כי גם כיום, על אף תוספת תקציבית שניתנה לרשות, אין באפשרותה לספק שירותי שיקום הולמים לרבים מהאסירים המשוחררים הנכללים באוכלוסיית היעד.¹⁴

1.4. דוחות הסנגוריה הציבורית

חלק מהקשיים והליקויים בעבודת ועדות השחרורים עלו גם בדוחות הפעילות השנתית של הסנגוריה הציבורית מהשנים האחרונות. כפי שיפורט בפרק 2.1 להלן, חלק מהליקויים הללו תוקנו או נמצאים בתהליך תיקון. בין הדברים שעלו בדוחות ניתן לציין את דחייתם של דיונים רבים מעבר למועד חלוף שני שלישים מן המאסר, זאת עקב מחסור בימי דיונים או עיכובים בהגשת חוות דעת מקצועיות של הגורמים השונים לוועדת השחרורים. בנוסף, עיכובים בהגשת חוות הדעת המקצועיות מקשים על סניגורים ללמוד

⁹ דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח ועדת דורנר), נובמבר 2015, עמ' 50. ראו גם: ד"ר חגית לנדאו, [הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים: כלי עבודה לסניגורים](#), הסניגור, 225, דצמבר 2015, עמ' 4-10.

¹⁰ מבקר המדינה, דו"ח שנתי 164 לשנת 2014 ולחשבונות שנת הכספים 2013, [שירות בתי הסוהר – היבטים בשיקום אסירים](#).

¹¹ שם, עמ' 507-508.

¹² שם, עמ' 502-505.

¹³ דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח ועדת דורנר), נובמבר 2015, עמ' 52.

¹⁴ ד"ר רותם אפודי, ראש מחלקת מחקר, פיתוח והדרכה, הרשות לשיקום האסיר, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 21 בפברואר 2017.

אותן או לקבל ייעוץ מקצועי לפני הדיון ולהכין חוות דעת נגדיות.¹⁵ כמו כן, הסנגוריה מציינת את **הקשיים בתנאי עבודתם של סניגורים המייצגים בוועדות שחרורים**, זאת משום שלא בכל מתקני הכליאה בהם מתנהלות ועדות השחרורים יש עמדות שתייה, גישה לקו טלפון חוץ ולמחשב עם קו אינטרנט, גישה נוחה לשירותים או מקום ישיבה נוח עם מסתור מפגעי מזג האוויר לטובת הסניגורים.¹⁶

2. פעילות ועדות השחרורים

בפרקים להלן מוצגים תיקוני הליקויים שעלו בדוחות שנסקרו לעיל, כפי שהנהלת בתי המשפט דיווחה למרכז המחקר והמידע של הכנסת. כמו כן, יצוינו שאלות עליהן מרכז המחקר והמידע לא קיבל מענה, ולבסוף יוצגו נתוני הנהלת בתי המשפט ושירות בתי הסוהר על עבודת ועדות השחרורים ועל אסירים ששחררו על-תנאי.

2.1. תיקון ליקויי הדוחות

נוכח הממצאים וההמלצות שעלו בדוחות השונים שנסקרו לעיל – ובפרט דו"ח פלמור, דו"ח דורנר, ודו"ח מבקר המדינה 64 – הנהלת בתי המשפט פעלה לתיקון הליקויים שנמצאו בהם. להלן חלק מהמהלכים שנקטו לתיקון ליקויים אלו כפי שדווח למרכז המחקר והמידע של הכנסת:¹⁷

- **העברת ניהול ועדות השחרורים להנהלת בתי המשפט** - בשנת 2013 החלה עבודת המטה להעברת ניהול ועדות השחרורים משירות בתי הסוהר להנהלת בתי המשפט. בחודש פברואר 2015 החלה העברת הניהול בפועל של ועדות השחרורים עם הקמתו של מערך מקצועי ומנהלי בשלושת המחוזות (צפון, מרכז ודרום). תהליך ההעברה הסתיים בחודש מרס 2016.
- **הוקמה ועדת היגוי בין-משרדית** בראשות השופטת (בדימוס) זיוה הדסי הרמן, לצורך תיאום וייעול עבודת מנהלת ועדות השחרורים. בוועדה שותפים נציגים מהגופים הבאים: מחלקת ייעוץ וחקיקה (פלילי) במשרד המשפטים, פרקליטות המדינה, שירות בתי הסוהר, הסניגוריה הציבורית, הרשות לשיקום האסיר, משטרת ישראל, שירות הביטחון הכללי, המחלקה לבריאות הנפש, לשכת עורכי הדין ונציגי הנהלת בתי המשפט.
- **עדכון והשלמה של נוהל עבודה ארצי ובין-משרדי** – ועדת ההיגוי דנה בימים אלו על הנוהל שיעגן את התנהלות מנהלת ועדות השחרורים בכל המחוזות. מטרת הנוהל היא לבסס הליך עבודה מסודר להכנת הדיונים בוועדות השחרורים, תוך קביעת לוחות זמנים להעברת מידע הנדרש לקראת כל דיון. יצוין שבדו"ח דורנר נמצא שנוהל עבודה שכזה פורסם ונכנס לתוקף ב-1 בינואר 2010, אך נכון למועד פרסום דו"ח דורנר, בנובמבר 2015, הנוהל לא יושם.¹⁸ **מהנהלת בתי המשפט נמסר כי למרות שהנוהל עדיין נמצא בשלבי עבודה, נושאים בהם יש הסכמה מלאה בין כל הגורמים כבר מיושמים הלכה למעשה.**

¹⁵ הסניגוריה הציבורית, דו"ח פעילות לשנת 2012, אוגוסט 2013, בעמ' 29-31; הסניגוריה הציבורית, דו"ח פעילות לשנת 2014, אוגוסט 2015, בעמ' 45; עו"ד גיל שפירא, מנהל מחלקה וממונה ארצי על ייצוג אסירים, הסניגוריה הציבורית הארצית, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 8 במרץ 2017.

¹⁶ עו"ד גיל שפירא, מנהל מחלקה וממונה ארצי על ייצוג אסירים, הסניגוריה הציבורית הארצית, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 8 במרץ 2017.

¹⁷ זיוה הדסי הרמן, נשיאה (בדימוס), ממונה על ועדות שחרורים, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 5 במרס 2017. זיוה הדסי הרמן, נשיאה (בדימוס) וממונה על ועדות שחרורים, חנית אברהם בכר, עורכת דין, הלשכה המשפטית הנהלת בתי המשפט, ציפי טוקר מזכירה ראשית ארצית ועדות השחרורים, שיחת טלפון, 9 במרס 2017.

¹⁸ משרד המשפטים, נוהל להכנסת הדיונים בוועדות השחרורים לפי חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, פורסם ב-5 בנובמבר 2009. דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח ועדת דורנר), נובמבר 2015, עמ' 44.

- **הוספת ימי דיונים בבקשות לשחרור מוקדם ומעקב אחר התנהלותם של אסירים משוחררים** – כפי שיפורט בטבלה מס' 1 להלן מספר ימי הדיונים של הוועדות הרגילות גדל מ-642 בשנת 2014 ל-765 בשנת 2016. עוד נמסר כי צומצמה פגרת הקיץ בעבודת הוועדות כדי להקטין פגיעה אפשרית בזכויות אסירים, וכי הוגדלו מספר הוועדות הפועלות לפני תחילת הפגרה ומיד עם סיומה.¹⁹
 - **הרחבת מערך השופטים המכהנים כיו"ר ועדות שחרורים** – מספר השופטים הוגדל מ-30 שופטים לכמעט 100 שופטים ושופטים בדימוס.²⁰
 - **הגבלת מספר התיקים שנדונים בכל יום דיונים של ועדה** – עד 20 תיקים ביום בדיונים על בקשות לשחרור מוקדם, ועד 30 תיקים ביום בדיוני מעקב אחר התנהלותם של אסירים משוחררים.
 - **ניהול תיק לקראת דיון כתיק אלקטרוני במערכת "נט המשפט"** – ניהול שכזה מאפשר לכל הגורמים המעורבים בתיק לצפות בו מראש ולהתכונן לדיון. בנוהל העבודה עליו דנה ועדת ההיגוי הבין-משרדית נקבע, כי לאחר קביעת מועד לדיון בתיק המזכירות תשלח הודעה לגורמים המתאימים, בהתבסס על פרופיל האסיר, ותשלח דרישה למתן חוות דעת עד 30 יום לפני מועד הדיון. מהנהלת בתי המשפט הובהר כי למרות שהנוהל טרם פורסם, המזכירות החלה לפעול על בסיסו. מדובר בתפיסת "מזכירות אקטיבית", כלומר בדיקת התיק ועדכון כל הגורמים המעורבים על חומרים שחסרים.²¹
 - **קיום דיונים על בסיס תיק "מלא"** – במטרה לקיים דיונים בתיקים שכל חוות הדעת בהם הוגשו מראש, כך שיתקיים דיון אחד בעניינו של כל אסיר, וזאת בניסיון לצמצם את מספר דחיות הדיונים בגין מחסור חומרים בתיק. מעקב אחר התיק מבוצע כחלק מתפיסת "המזכירות האקטיבית", ששולחת תזכורות לגופים שטרם הגישו חוות דעת לפני מועד הדיון. כמו כן, הוכן טופס של בקשת האסיר להתייצב בפני ועדת השחרורים במסגרתו יכול האסיר לבקש מראש מינוי סניגור ציבורי, שירותי תרגום, או התאמות אחרות בהליך בשל מוגבלות אישית. מהנהלת בתי המשפט נמסר כי כל הטפסים תורגמו לרוסית, אנגלית, ערבית ואמהרית.²²
- יצוין, **שמהסנגוריה הציבורית** נמסר למרכז המחקר והמידע של הכנסת כי לאור תחילת עבודתה של ועדת ההיגוי הבין-משרדית והעברת האחריות האירגונית על ועדות השחרורים משירות בתי הסוהר להנהלת בתי המשפט החלה מגמת שיפור מסוימת בעבודת ועדות השחרורים. עם זאת, הסנגוריה הציבורית ביקשה לחדד כי טיפול בליקויים המנהלתיים הוא רק חלק מהטיפול עליו המליצה ועדת דורנר, ויש לפעול גם במישור הנורמטיבי עליו המליצה הוועדה. החלק הנורמטיבי בדו"ח דורנר עסק בשינוי הגישה של רשויות התביעה המופיעות בוועדות השחרורים ובקרב שאר הגורמים המעורבים בקביעת מדיניות הכליאה בישראל, זאת בכדי לעשות שימוש רב יותר בכלי לשחרור מוקדם כאמצעי שיקומי של אסירים שיכול להפחית את מעורבותם בפשיעה לאחר השחרור.²³

¹⁹ זיוה הדסי הרמן, נשיאה (בדימוס) וממונה על ועדות שחרורים, חנית אברהם בכר, עורכת דין, הלשכה המשפטית הנהלת בתי המשפט, ציפי טוקר מזכירה ראשית ארצית ועדות השחרורים, שיחת טלפון, 9 במרס 2017.

²⁰ ש.ם.

²¹ ש.ם.

²² ש.ם.

²³ עו"ד גיל שפירא, מנהל מחלקה וממונה ארצי על ייצוג אסירים, הסניגוריה הציבורית הארצית, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 8 במרץ 2017.

2.2. נתונים על פעילות ועדות השחרורים

להלן יוצגו נתונים על פעילות ועדות השחרורים, ונתונים על מספר האסירים ששחררו בשחרור מוקדם. לצורך כתיבת המסמך פנה מרכז המחקר והמידע של הכנסת בבקשת נתונים הן למנהלת ועדות השחרורים בהנהלת בתי המשפט והן לשירות בתי הסוהר. מהתשובות שהועברו אלינו נראה כי קיים פער בין נתוני שני הגופים בכל הנוגע למספר האסירים ששחררו בשחרור מוקדם. נכון למועד הגשת מסמך זה, מרכז המחקר והמידע של הכנסת לא הצליח לקבל הסברים מספקים לגבי פער זה. מהנהלת בתי המשפט נמסר כי נתוני 2014 שברשותם נמסרו לידיהם משירות בתי הסוהר, וכי תבצע בדיקה מדוע קיימים פערים בנתונים.²⁴ מלבד הנתונים שיוצגו להלן, מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביקש לקבל מהגופים הרלבנטיים נתונים נוספים, שלא נמסרו:

- בהתייחס לבקשת נתונים מהנהלת בתי המשפט בנוגע **למספר האסירים שהובאו לדיון בפני ועדת השחרורים לאחר שכבר ריצו שני שלישים ממאסרם**, או בדבר אסירים ששחררו שחרור מוקדם **לאחר שכבר ריצו יותר משני שלישים ממאסרם (כלומר, לאחר חלוף פרק הזמן הקבוע בחוק)**, נמסר כי אין בידי הנהלת בתי המשפט נתונים אלו.²⁵
- בהתייחס לשאלה של **פירוט העילות שלא לשחרר אסיר בשחרור מוקדם**, משירות בתי הסוהר נמסר כי אין באפשרותם לרכז את נתוני עילות אי-השחרור על-תנאי של אסירים. זאת, היות ויש סיבות רבות ומגוונות לאי שחרור, והן מפורטות בכל פרוטוקול והחלטה ולא מרוכזות באופן ממוחשב.²⁶ **מהנהלת בתי המשפט נמסר כי מדובר בהחלטות שיפוטיות, המתקבלות כל מקרה לגופו ונובעות מסיבות שונות. לדוגמה, אסיר שלא סיים את תכנית השיקום שלו, קיומו של מידע מודיעיני על האסיר אשר מונע שחרורו המוקדם, או שיקולים לפי סעיפים 9 ו-10 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר (כמפורט לעיל). במערכת "נט המשפט", בה מנוהלים תיקי האסירים, אין תיעוד של החלטות אלו ועל כן לא ניתן לספק את הנתונים המבוקשים.²⁷ נציין, כי איסוף נתונים אלו עשוי לסייע בזיהוי קשיים או בעיות הקיימים במערכות השונות. כך לדוגמה, אם יעלה כי מספר רב של אסירים אינם משחררים בשחרור מוקדם בשל עיכוב בהשתלבות בתכניות שיקום בכלא.**
- במענה לשאלה שהופנתה לשירות בתי הסוהר בנושא תיקון הליקויים בדוחות שנסקרו לעיל נמסר משירות בתי הסוהר, שוועדת השחרורים היא ועדה מעין שיפוטית ובלתי תלויה המנוהלת על ידי הנהלת בתי המשפט; כמו כן, גם הרשות לשיקום האסיר אינה נמצאת תחת אחריות שירות בתי הסוהר. על כן, שאלות לעניין ליקויים או קשיים ביישום הדוחות אינן נוגעות לשירות בתי הסוהר.²⁸ לעניין זה יובהר, שאומנם ועדות השחרורים אינן כפופות לשירות בתי הסוהר, ולנציג השב"ס בהן יש

²⁴ זיוה הדסי הרמן, נשיאה (בדימוס) וממונה על ועדות שחרורים, חנית אברהם בכר, עורכת דין, הלשכה המשפטית הנהלת בתי המשפט, ציפי טוקר מזכירה ראשית ארצית ועדות השחרורים, שיחת טלפון, 9 במרס 2017.

²⁵ זיוה הדסי הרמן, נשיאה (בדימוס), ממונה על ועדות שחרורים, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 5 במרס 2017.

²⁶ יובל ארליך, סגן גונדר, ראש לשכת הנציבה, שירות בתי הסוהר, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, פקס, 2 במרס 2017.

²⁷ זיוה הדסי הרמן, נשיאה (בדימוס) וממונה על ועדות שחרורים, חנית אברהם בכר, עורכת דין, הלשכה המשפטית הנהלת בתי המשפט, ציפי טוקר מזכירה ראשית ארצית ועדות השחרורים, שיחת טלפון, 9 במרס 2017.

²⁸ יובל ארליך, סגן גונדר, ראש לשכת הנציבה, שירות בתי הסוהר, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, פקס, 2 במרס 2017.

מעמד משקיף בלבד, אולם בכל הדוחות שנסקרו הייתה התייחסות לעבודת שירות בתי הסוהר כחלק מתהליך השיקום והשחרור של אסירים, בכלל זאת מול ועדות השחרורים.

2.3. נתוני הנהלת בתי המשפט לגבי פעילות ועדות השחרורים

כאמור, ועדות השחרורים הן גוף סטטוטורי, מעין-שיפוטי ובלתי תלוי, שאינו כפוף לרשות שלטונית כלשהי. בחודש פברואר 2015 החלה העברה הדרגתית של הניהול ועדות השחרורים להנהלת בתי המשפט, תהליך שהסתיים בחודש מרס 2016.

על-פי הנהלת בתי המשפט, ועדות השחרורים מקיימות כ-18,000 דיונים בשנה, כאשר בכל חודש מתכנסות בממוצע 65 ועדות: 17 במחוז הדרום, 30 במחוז המרכז, ו-18 במחוז הצפון. להלן נתוני הוועדות בשלושת המחוזות.

טבלה מס' 1 – מספר ימי הדיונים של ועדות השחרורים (2014–2016)²⁹

שנה	מספר ועדות רגילות לפי מחוז			סך כל ועדות רגילות	ועדות מיוחדות ³⁰	ועדות קציבה ³¹	סך הכול
	צפון	מרכז	דרום				
2014	180	300	162	642	20	3	665
2015	209	304	188	701	11	4	716
2016	213	358	194	765	10	3	778

מהטבלה עולה, שבין השנים 2014–2016 הייתה עלייה במספר ימי הדיונים של כל ועדות השחרורים 665- בשנת 2014 ל-778 בשנת 2016.

טבלה מס' 2 – מספר דיוני ועדות השחרורים (2014–2016)³²

שנה	מספר ועדות רגילות לפי מחוז			סך כל ועדות רגילות	ועדות מיוחדות	ועדות קציבה	סך הכול
	צפון	מרכז	דרום				
2014	5,658	8,181	4,712	18,551	103	50	18,704
2015	5,759	8,747	5,014	19,520	98	74	19,692
2016	4,893	5,415	7,889	18,197	86	36	18,319

מהטבלה עולה, שבין השנים 2014 ו-2015 חלה עלייה במספר דיוני ועדות השחרורים, אולם בשנת 2016 הייתה ירידה במספרם, שהיה אף נמוך מכפי שהיה בשנת 2014.

²⁹ זיוה הדסי הרמן, נשיאה (בדימוס), ממונה על ועדות שחרורים, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 5 במרס 2017.

³⁰ ועדה מיוחדת – ועדה שדנה בבקשות לקציבת עונשם של אסירי עולם (סעיף 33 לחוק שחרור מאסר על-תנאי, התשס"א-2001).

³¹ ועדת קציבה היא ועדת שחרורים מיוחדת שדנה בבקשתו של אסיר עולם ומגישה המלצה לפני נשיא המדינה להקל בעונשו של האסיר באמצעות המרת עונשו בעונש מאסר קצוב (סעיף 29 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001).

³² יובהר כי נתונים אלו כוללים דיונים שנדחו ולא התקבלה בהם החלטה, וכן מספר דיונים שהתקיימו בעניינו של אותו אסיר. הדסי הרמן זיוה, נשיאה (בדימוס), ממונה על ועדות שחרורים, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 5 במרס 2017.

טבלה מס' 3 – מספר הדיונים בוועדות רגילות בהם הוחלט לדחות את הדיון לדיון נוסף, ושיעורם מתוך כלל דיוני הוועדות הרגילות (2014–2016)³³

שנה	מספר דיונים שהוחלט בהם שהדיון ידחה לדיון נוסף	מספר דיוני הוועדות הרגילות	שיעור הדיונים שהוחלט לדחות את הדיון לדיון נוסף
2014	6,179	18,551	33.3%
2015	5,806	19,520	29.7%
2016	5,275	18,197	28.9%

מהטבלה עולה, שבין השנים 2014–2016 הייתה ירידה במספר הדיונים שהוחלט בהם לדחות את הדיון. ייתכן ויש בנתון זה להעיד על התייעלות עבודת הוועדות.

טבלה מס' 4 – מספר האסירים שהוחלט לשחררם על-תנאי ממאסר לעומת מספר האסירים שהוחלט שלא ישוחררו (2014–2016)³⁴

שנה	מספר אסירים שהוחלט על שחרורם על-תנאי	מספר האסירים שהוחלט שלא ישוחררו	שיעור האסירים ששוחררו על-תנאי מתוך סך כול האסירים שהועדה קיבלה החלטה בעניינם
2014	1,679	3,950	29.8%
2015	1,928	4,859	28.4%
2016	2,218	3,147	41.3%

מהטבלה עולה, שבין השנים 2014–2016 הייתה עלייה במספרם של האסירים שהוחלט לשחררם על-תנאי ממאסר. שיעורם של אסירים אלו, מתוך כלל האסירים שוועדות השחרורים קיבלו החלטה בעניינם, עלה מכ-30% בשנת 2014 לכ-41% בשנת 2016.

יש לציין כי מהנהלת בתי המשפט לא נמסר סך כל האסירים שהוגשה בקשה לשחרורם על-תנאי, ועל כן לא ניתן להעריך אם מדובר בעלייה בהתייחס לכלל האסירים שהגישו בקשות כאמור.

כמו כן, הנהלת בתי המשפט אין נתונים לגבי אסירים ששוחררו בשחרור על-תנאי בחלוקה לאסירים פליליים ואסירים ביטחוניים.³⁵ פירוט זה קיים בנתוני שירות בתי הסוהר שיוצגו להלן.

מהרשות לשיקום האסיר נמסר למרכז המחקר והמידע של הכנסת כי למרות שאין ברשותם נתונים מדויקים על מספר האסירים שבקשתם לשחרור מוקדם נדחתה למרות הצגתה של תכנית שיקום עבורם, להערכתם שיעור הדחיות של אסירים אלו עומד על כ-15%–20%.³⁶

³³ זיוה הדסי הרמן, נשיאה (בדימוס), ממונה על ועדות שחרורים, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 5 במרס 2017.

³⁴ ש.ם.

³⁵ זיוה הדסי הרמן, נשיאה (בדימוס) וממונה על ועדות שחרורים, חנית אברהם בכר, עורכת דין, הלשכה המשפטית הנהלת בתי המשפט, ציפי טוקר מזכירה ראשית ארצית ועדות השחרורים, שיחת טלפון, 9 במרס 2017.

³⁶ ד"ר רותם אפודי, ראש מחלקת מחקר, פיתוח והדרכה, הרשות לשיקום האסיר, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 21 בפברואר 2017.

2.4. נתוני שירות בתי הסוהר לגבי שחרור אסירים

משירות בתי הסוהר התקבלו נתוני שחרור אסירים בחלוקה לאסירים פליליים ואסירים ביטחוניים. להלן פירוט הנתונים.

טבלה מס' 5 – אסירים פליליים ששחררו על-תנאי וכאלה ששחררו לאחר ריצוי מלא של עונשם (2014–2016)³⁷

שנה	אסירים פליליים ששחררו על-תנאי לפי מחוז			סך כל אסירים פליליים ששחררו על-תנאי ³⁸	אסירים פליליים ששחררו לאחר רצוי מלא של עונשם	שיעור האסירים הפליליים ששחררו על-תנאי מתוך כלל האסירים הפליליים ששחררו
	צפון	מרכז	דרום			
2014	688	670	418	1,776	9,998	15.1%
2015	629	695	515	1,839	10,116	15.4%
2016	742	683	401	1,826	12,262	13%

מהטבלה עולה, כי בין השנים 2014–2016 הייתה עלייה קטנה במספר האסירים הפליליים ששחררו על-תנאי, מ-1,776 אסירים פליליים ששחררו בשחרור מוקדם בשנת 2014, ל-1,826 אסירים פליליים ששחררו בשחרור מוקדם בשנת 2016. עם זאת, שיעורם של האסירים הפליליים ששחררו על-תנאי מתוך כלל האסירים הפליליים ששחררו ירד מ-15.1% ל-13%.

יצוין שלפי הנתונים שהוצגו בדו"ח פלמור, בשנת 2009 שיעור האסירים הפליליים ששחררו בשחרור מוקדם על-תנאי היה 15.2%³⁹. לאור הנתונים שבטבלאות לעיל נראה, כי מאז שנת 2009 יש מגמת ירידה בשיעור האסירים שמשחררים בשחרור מוקדם על-תנאי.

טבלה מס' 6 – אסירים ביטחוניים ששחררו על-תנאי וכאלה ששחררו לאחר ריצוי מלא של עונשם (2014–2016)⁴⁰

שנה	אסירים ביטחוניים ששחררו על-תנאי לפי מחוז			סך כל אסירים ביטחוניים ששחררו על-תנאי	אסירים ביטחוניים ששחררו לאחר רצוי מלא של עונשם	שיעור האסירים הביטחוניים ששחררו על-תנאי מתוך כלל האסירים הפליליים ששחררו
	צפון	מרכז	דרום			
2014	27	6	43	76	2,695	2.8%
2015	20	14	30	64	3,053	2.1%
2016	19	8	30	58	3,520	1.6%

³⁷ יובל ארליך, סגן גונדר, ראש לשכת הנציבה, שירות בתי הסוהר, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, פקס 2, במרס 2017.

³⁸ יובהר שנתוני השירות בתי הסוהר מתייחסים לאסירים ששחררו על-תנאי, ואינם כוללים אסירים ששחררו "שחרור מינהלי" או "שחרור נציבה".

³⁹ משרד המשפטים, ועדות השחרורים – דו"ח בדיקה, (דו"ח פלמור), יולי 2010, עמ' 7.

⁴⁰ יובל ארליך, סגן גונדר, ראש לשכת הנציבה, שירות בתי הסוהר, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, פקס 2, במרס 2017.

מהטבלה עולה, כי בין השנים 2014–2016 חלה ירידה במספרם של האסירים הביטחוניים ששחררו על-תנאי וכן בשיעורם בכלל האסירים ששחררו.

משתי הטבלאות שלעיל עולה כי :

- בשנת 2014, שחררו על-תנאי בסך הכול 1,852 אסירים פליליים וביטחוניים, שהיוו 12.8% מכלל האסירים ששחררו באותה השנה ;
- בשנת 2015, שחררו על-תנאי בסך הכול 1,903 אסירים פליליים וביטחוניים, שהיוו 12.7% מכלל האסירים ששחררו באותה השנה ;
- בשנת 2016, שחררו על-תנאי בסך הכול 1,884 אסירים פליליים וביטחוניים, שהיוו 10.7% מכלל האסירים ששחררו באותה השנה.

מקורות

חקיקה

חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001.

דוחות

מבקר המדינה, דו"ח שנתי 64 לשנת 2014 ולחשבונות שנת הכספים 2013, [שירות בתי הסוהר – היבטים בשיקום אסירים](#).

דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח ועדת דורנר), נובמבר 2011.

משרד המשפטים, [ועדות השחרורים – דו"ח בדיקה](#), (דו"ח פלמור), יולי 2010.

הסניגוריה הציבורית, [דו"ח פעילות לשנת 2012](#), אוגוסט 2013.

הסניגוריה הציבורית, [דו"ח פעילות לשנת 2014](#), אוגוסט 2015.

מאמרים

דגן נתנאל, שקילת הסדרי טיעון והיקף השפעתם הראוי בוועדת השחרורים, חוקים ו', 2014, 111-147, בעמ' 115.

לנדאו חגית, [הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים: כלי עבודה לסניגורים](#), הסניגור, 225, דצמבר 2015, עמ' 4-10.

מכתבים ושיחות טלפון

אפודי רותם, ראש מחלקת מחקר, פיתוח והדרכה, הרשות לשיקום האסיר, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 21 בפברואר 2017.

ארליך יובל, סגן גונדר, ראש לשכת הנציבה, שירות בתי הסוהר, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, פקס, 2 במרס 2017.

הדסי הרמן זיוה, נשיאה (בדימוס), ממונה על ועדות שחרורים, הנהלת בתי המשפט, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 5 במרס 2017.

הדסי הרמן זיוה, נשיאה (בדימוס) והממונה על ועדות שחרורים, אברהם בכר חנית, עורכת דין, הלשכה המשפטית הנהלת בתי המשפט, טוקר ציפי, מזכירה ראשית ארצית ועדות השחרורים, שיחת טלפון, 9 במרס 2017.

שפירא גיל, מנהל מחלקה וממונה ארצי על ייצוג אסירים, הסניגוריה הציבורית הארצית, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 8 במרץ 2017.

